

## FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT FRANCIS G. JACOBS

föredraget den 15 februari 2001<sup>1</sup>

1. Hoge Raad der Nederlanden (Nederländernas högsta domstol), har i detta mål begärt att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande avseende ett antal frågor om tolkningen och giltigheten av artikel 50.6 i Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPs-avtalet) med avseende på ett förfarande som omfattade ett interimistiskt beslut för att förhindra ett påstått intrång i varumärkesrätt.

### TRIPs-avtalet

2. TRIPs-avtalet har sitt ursprung i 1986 års ministerkonferens, som inledde de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan i Punta del Este. Uruguayrundan (som rådet beskrev som "de mest komplicerade ekonomiska förhandlingarna i världshistorien"<sup>2</sup>) avslutades år 1994 med undertecknandet av avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen jämte ett antal särskilda avtal. Bland dessa tilläggsavtal, vilka utgör bilagor till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisa-

tionen, finns TRIPs-avtalet. TRIPs-avtalets främsta syfte är att stärka och harmonisera skyddet av immaterialrätt över hela världen.<sup>3</sup>

3. I artikel 1.1 i TRIPs-avtalet, vilken artikel har titeln "Skyldigheternas art och omfattning", föreskrivs följande:

"Medlemmarna skall genomföra bestämmelserna i detta avtal. Medlemmarna kan, men är inte skyldiga, att i sina rättsordningar införa ett mer vidsträckt skydd än vad som föreskrivs i detta avtal, förutsatt att detta skydd inte motverkar bestämmelserna i avtalet. Medlemmarna äger frihet att själva besluta om lämplig metod att genomföra avtalsbestämmelserna i sin egen rättsordning och praxis."

4. Det framgår av Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen att såväl Europeiska gemenskaperna som de

1 — Originalspråk: engelska.

2 — Yttrande 1/94, s. 5279 (REG 1994, s. I-5267; svensk specialutgåva, volym 16, s. 233, s. 247).

3 — Se punkt 58 i yttrande 1/94, nämnt i fotnot 2.

enskilda medlemsstaterna utgör ursprungliga medlemmar av organisationen.<sup>4</sup>

6. De tillämpliga bestämmelserna i artikel 50 är följande:

5. Del III i TRIPs-avtalet innehåller bestämmelser om "säkerställande av skydd för immaterialrätter". I artikel 41.1 och 41.2 föreskrivs i detta syfte följande:

"1. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att besluta om snabba och effektiva interimistiska åtgärder

"1. Medlemmarna skall i sina respektive rättsordningar införa i denna del angivna förfaranden för att göra det möjligt att vidtaga effektiva åtgärder mot alla former av intrång i av detta avtal omfattade immaterialrätter, inbegripet ändamålsenliga förfaranden för att förebygga intrång samt sanktionsmöjligheter som avskräcker från vidare intrång. Dessa förfaranden skall tillämpas på sätt som är ägnat att dels undvika uppkomsten av handelshinder, dels säkerställa att de inte missbrukas.

a) för att förebygga att intrång görs i immaterialrätter, särskilt att förhindra att varor, inbegripet importerade varor, omedelbart efter tullklarering släpps ut på marknaden inom deras behörighetsområde, och

b) för att bevara bevisning av betydelse för det påstådda intrånget.

2. Förfarandena för säkerställandet av skydd för immaterialrätter skall vara rättvisa och skäligen. De skall inte vara onödigt komplicerade eller kostsamma eller medföra oskäligen tidsfrister eller omotiverade dröjsmål."

2. De rättsliga myndigheterna skall vara behöriga att utan hörande av motparten ('inaudita altera parte') besluta om interimistiska åtgärder i förekommande fall, särskilt om ett dröjsmål kan antas vålla rättighetshavaren oersättlig skada eller när bevisning löper uppenbar risk att förstöras.

4 — Se artikel XI.

4. När interimistiska åtgärder har beslutats utan att part har hörts ('inaudita altera parte'), skall berörda parter underrättas utan dröjsmål och senast efter att åtgärderna verkställts. En prövning, inbegripet rätt för part att höras, skall efter begäran av svaranden äga rum i syfte att inom en skälig tidrymd efter delgivningen av under rättelse om åtgärder besluta om dessa skall ändras, upphävas eller fastställas.

...

6. Utan inskränkning av punkt 4 skall, efter begäran av svaranden, interimistiska åtgärder, vilka beslutats på grundval av punkterna 1 och 2, upphävas eller upphöra att gälla, om ett förfarande i syfte att fatta slutligt beslut i ärendet inte har inletts inom skälig tid, vars längd, om en medlems lagstiftning möjliggör detta, skall fastställas av den rättsliga myndighet som beslutat om åtgärderna eller, om sådan tid inte fastställts, skall vara den längsta tid som motsvaras av antingen 20 arbetsdagar eller 31 kalenderdagar.

7. När interimistiska åtgärder upphävs eller upphör att gälla på grund av handling eller underlåtelse från den sökande partens sida eller när det sedermera framkommer att en immaterialrätt inte blivit utsatt för intrång eller hot om intrång, skall de rättsliga myndigheterna vara behöriga att efter svarandens begäran ålägga den

sökande parten att på lämpligt sätt gottgöra svaranden för de av åtgärderna orsakade skadorna.

8. I den utsträckning beslut om interimistiska åtgärder kan fattas som en följd av administrativa förfaranden, skall dessa förfaranden i allt väsentligt vara förenliga med de i detta avsnitt fastställda principerna."

7. I artikel 70.1 föreskrivs följande:

"Detta avtal medför inga skyldigheter beträffande handlingar som inträffat före dagen för avtalets ikraftträdande i det berörda medlemslandet."

#### TRIPs-avtalet och gemenskapen

8. WTO-avtalet och de andra avtal som har utarbetats i anslutning till detta, däribland TRIPs-avtalet, antogs för gemenskapens del genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — av de avtal som är resultatet av de

multilaterala förhandlingarna i Uruguay-rundan (1986—1994).<sup>5</sup> Avtalen finns bifogade beslutet.<sup>6</sup> De trädde i kraft den 1 januari 1996 för gemenskapen och dess medlemsstater.

9. Gemenskapsrättsligt sett är TRIPs-avtalet ett blandat avtal. Gemenskapen och medlemsstaterna hade delad behörighet att ingå det.<sup>7</sup> Gemenskapen och medlemsstaterna har delad behörighet på områden som omfattas av TRIPs-avtalets tillämpningsområde där gemenskapen redan hade infört enbart partiella harmoniseringsåtgärder, såsom på varumärkesområdet. Domstolen fastslog särskilt med avseende på bestämmelserna i TRIPs-avtalet om de åtgärder som skall vidtas för att säkerställa ett effektivt skydd av immaterialrätter, såsom bestämmelserna om interimistiska åtgärder, att gemenskapen och medlemsstaterna hade delad behörighet.<sup>8</sup>

10. Domstolen fastslog i domen i målet *Hermès*<sup>9</sup> att den var behörig att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet inte enbart i situationer där de nationella domstolarna hade att besluta om interimistiska åtgärder för att skydda de rättigheter som uppstår genom ett gemenskapsvarumärke<sup>10</sup>, men också när det är fråga om rättigheter som uppstår genom ett varumärke som är

skyddat enligt nationell — i detta fall enhetlig Benelux- — varumärkesrätt.<sup>11</sup> Domstolen har senare i domen i målet *Parfums Christian Dior*<sup>12</sup> bekräftat avgörandet i domen i målet *Hermès* och förklarat att domstolens behörighet att tolka artikel 50 i TRIPs-avtalet inte är begränsad till situationer som rör varumärkesrätt, utan även omfattar andra immaterialrätter som omfattas av TRIPs-avtalets tillämpningsområde.<sup>13</sup>

### Systematiken i och syftet med artikel 50

11. Del III i TRIPs-avtalet utgör den första ansatsen att på internationell nivå försöka lösa problemen med säkerställande av skydd med immaterialrätter och avspeglar det faktum att vid tidpunkten för förhandlingarna om avtalet bekymrade sig industriländerna i allt högre grad för de ökande problemen med förfalskade och pirattillverkade varor. Således har till exempel en författare<sup>14</sup> anfört att år 1985 förlorade industrin i utvalda länder mer än 1,3 miljarder USD per år på grund av ineffektivt internationellt upphovsrättsligt skydd. International Intellectual Property Alliance (det internationella immaterialrättsförbundet) betonade, på grundval av dessa siffror, i sin rapport för det året till US International Trade Commission (USA:s inter-

5 — EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3.

6 — TRIPs-avtalet har offentliggjorts i EGT L 336, s. 213; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 215.

7 — Yttrande 1/94 (ovan fotnot 2), punkt 105.

8 — Yttrande 1/94 (ovan fotnot 2), punkt 104.

9 — Mål C-53/96, *Hermès* (REG 1998, s. I-3603).

10 — Punkt 28 i domen.

11 — Punkterna 30—33 i domen.

12 — Dom av den 14 december 2000 i de förenade målen C-300/98 och C-392/98, *Parfums Christian Dior och Assco Gerüste m.fl.* (REG 1998, s. I-11307).

13 — Punkterna 36—40 i domen.

14 — Stewart, I.T.P. (red.), *The GATT Uruguay Round — A Negotiating History (1986-1992)* (1993), Vol II, s. 2254.

nationella handelskommission) att den amerikanska regeringens mål måste vara att upprätta ett internationellt handelsklimat där immaterialrätten respekteras och skyddas.<sup>15</sup>

12. De bestämmelser som nu utgör del III, bland annat artikel 50, infördes på initiativ av industrinationerna, närmare bestämt USA, Europa, Japan och Australien, som en reaktion på denna oro.<sup>16</sup> Artikel 50 var föremål för förhållandevis få strider under författandet av utkast vid förhandlingarna och utsattes således för förhållandevis få ändringar.<sup>17</sup> Denna artikel avspeglar följaktligen i stort industriländernas önsningar.

13. Interimistiska åtgärder av den typ som avses i artikel 50 har särskilt stor effekt när immaterialrättsinnehavaren får kännedom om ett uppenbart faktiskt eller potentiellt immaterialrättsintrång. Det gör det möjligt för honom att under dessa omständigheter erhålla en snabb och effektiv interimistisk åtgärd. I denna typ av fall — det vill säga när intrånget är uppenbart — kommer beviljande av en sådan åtgärd alltid att vara tillräckligt för att lösa problemet. Den part som saluför (eller försöker att saluföra) den förfalskade eller pirattillverkade varan kommer inte att ha några skäl att

bestrida beslutet och inget intresse av att väcka talan i sak.

14. Det kommer naturligtvis att finnas andra fall där ett interimistiskt beslut fattas när omständigheterna är mindre extrema. Det kan finnas verkliga skäl till försvar mot påståendet om intrång — ett försvar som svaranden, om detta beslut fattas *ex parte* (*inaudita altera parte*), inte kommer att kunna åberopa i samband med ansökan om interimistiska åtgärder. Det kan till och med finnas fall där det är svarandens immaterialrätter som har utsatts för intrång genom sökandens agerande.

15. Artikel 50.6 måste följaktligen tolkas på sådant sätt att dessa intressen beaktas. Å ena sidan får det inte i flertalet fall, när den interimistiska åtgärden effektivt har löst frågan och svaranden godtar detta, finnas någon skyldighet för sökanden att i onödan föra talan i sak. Å andra sidan måste det finnas en möjlighet för svaranden att framlägga sitt försvar vid en prövning i sak.

16. Kommissionen har gjort en liknande anmärkning om artikel 50 i allmänhet och har därvid anförat att denna artikel utgör en avvägning mellan ett snabbt och effektivt interimistiskt skydd av immaterialrätter och svarandens intresse av att de interimistiska åtgärderna inte utnyttjas i protektionistiskt syfte. Kommissionen har tillagt att

15 — Se vidare Emmert, T., "Intellectual Property in the Uruguay Round — Negotiating Strategies of the Western Industrialized Countries", (1990), *Michigan Journal of International Law* 1317.

16 — Se Stewart, a.a., s. 2264—2313, i synnerhet s. 2272 och 2308—2310, och Dreier, T., "TRIPs and Enforcement of Rights" i Beier, F.-K., och Schricke, G., (red.), *From GATT to TRIPs — The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights* (1996).

17 — Se Gervais, D., *The TRIPs Agreement — Drafting History and Analysis* (1998), s. 213—216.

detta syfte överensstämmer med artikel 41.1 och 41.2<sup>18</sup> i avtalet. Dessa bestämmelser utgör inledningen till del III, som innefattar artikel 50. Det skall erinras om att artikel 41.1 kräver att förfarandena för säkerställande av skydd skall tillämpas på sätt som är ägnat att dels undvika uppkomsten av handelshinder, dels säkerställa att de inte missbrukas. Enligt artikel 41.2 skall förfarandena för säkerställandet av skydd vara rättvisa och skäliga och inte onödigt komplicerade eller kostsamma. Den filosofi som ligger bakom dessa bestämmelser — sammanfattningsvis avvägning och rättvisa — skall beaktas när punkterna i artikel 50 tolkas.

17. Jag vill slutligen göra följande två anmärkningar om den effektiva tillämpningen av artikel 50.6.

18. För det första fylls enligt min mening alla luckor i de detaljerade processuella regler som där anges och som är tillämpliga på alla WTO-medlemmarna, inklusive de 15 medlemsstaterna i Europeiska unionen, bäst av nationell rätt i avsaknad av relevant gemenskapslagstiftning. Att föreskriva processuella regler som TRIPs-avtalets förhandlare har förbigått kan vara riskabelt. Detta synsätt finner stöd i den sista meningen i artikel 1.1 i avtalet, vari föreskrivs att "[m]edlemmarna äger frihet att

själva besluta om lämplig metod att genomföra avtalsbestämmelserna i sin egen rättsordning och praxis".

19. För det andra är det uppenbart att den domstol där ansökan om interimistiska åtgärder inges (eller, i förekommande fall, den domstol där beviljande eller avslag på interimistiska åtgärder överklagas) är bäst skickad att avgöra vissa processuella frågor när avtalet och nationell rätt tillåter detta. Denna domstol kommer att vara medveten om omständigheterna och således i stånd att säkerställa att kraven på avvägning och rättvisa som ligger bakom artikel 50.6 uppfylls i det enskilda fallet.

20. Jag kommer nu att mot bakgrund av dessa omständigheter övergå till det huvudsakliga förfarandet och tolkningsfrågorna.

#### Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

21. Målet vid den nationella domstolen rör här ett påstått intrång i ett figurmärke, "Route 66", som Robert Groeneveld, som är bosatt i Oosterhout, Nederländerna, har låtit registrera för olika klasser av varor och tjänster, bland annat alkoholhaltiga drycker, tjänster i samband med hotell-, restaurant- och caféverksamhet.

18 — Se punkt 5.

22. Route 66 var en berömd huvudväg mellan flera stater i Förenta Staterna, vilken fick detta namn år 1926 och löper 2 400 engelska mil genom åtta stater, från Michigan Avenue i Chicago till Santa Monica i Kalifornien. Route 66 har blivit (och har i verkligheten kanske alltid varit) någonting av en kulturell ikon i Förenta staterna och övriga världen (det finns till exempel "Route 66-sammanslutningar" i Norge, Italien och Japan). Den förekommer i John Steinbecks "Vredens druvor", där den beskrivs som "modervägen". Det var denna väg som användes av de mer än 200 000 personer som under 1930-talet övergav den dammiga mellanvästern och utvandrande till Kalifornien. Den figurerar också i Jack Kerouacs "På drift" och har gett upphov till populära sånger och TV-serier.

23. De figurmärken som Robert Groeneveld har låtit registrera har samma form som vägs skylten på den tid då hela vägen var i bruk. Jag vill i förbigående anmärka att det är förvånande att ett sådant tecken har registrerats som varumärke.

24. Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad driver som enkelt bolag ett diskotek i Meppel (Nederländerna), där det ingår ett café med namnet "Route 66".

25. Robert Groeneveld har efter att utan framgång ha framställt betalningskrav gentemot Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad ansökt om interimistiska åtgärder (*kort geding*) gentemot dem. Ansökan ingavs den 31 oktober 1995 och sammanträde hölls den 6 november 1995. Ordföranden för Rechtbank beviljade den

9 januari 1996 Robert Groenevelts yrkande och förelade Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad 1) att upphöra med att använda benämningen (benämningarna) "(Café) Route 66" och varumärkena "Route 66" och/eller varje annat tecken som motsvarar de registrerade varumärkena "Route 66", såvitt gäller de varor och tjänster för vilka dessa märken registrerats (bland annat tjänster i samband med hotell-, restaurang- och caféverksamhet) och 2) att upphöra med all annan användning av varumärket "Route 66" och/eller ett motsvarande tecken, som till exempel den omtvistade benämningen "(Café) Route 66", på sådant sätt att de rättsstridigt utnyttjas i näringsutövning under omständigheter som kan utgöra intrång i varumärkeshavarens (varumärkeshavarnas) rättigheter.

26. Gerechtshof te Leeuwarden (den regionala appellationsdomstolen i Leeuwarden) har i dom av den 3 september 1997 fastställt ordförandens beslut, men anpassat punkt 2 i domskälen till lydelsen av den enhetliga Beneluxlagen om varumärken.

27. Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad överklagade domen till Hoge Raad (högsta domstolen). Den domstolen förklarade att överklagandet inte kunde bifallas på de grunder som anförts i punkterna 1—8 i överklagandet, rörande tolkningen av diverse bestämmelser i den enhetliga Benelux-lagen om varumärken. Punkt 9 i grunderna för överklagandet avsåg den omständigheten att Gerechtshof inte hade tagit hänsyn till en grund som åberopats av Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad avseende effekten av artikel 50.6 i TRIPs-avtalet.

28. Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad anförde därvid att TRIPs-avtalet för Nederländernas del hade trätt i kraft den 1 januari 1996, hänvisade till artikel 50.6 i avtalet och yrkade att Gerechthof skulle fastslå att det föreläggande som ordföranden för Rechtbank hade utfärdat den 9 januari 1996 — om och i den mån det kunde fastställas — inte kunde gälla längre än 20 arbetsdagar eller 31 kalenderdagar efter delgivningen, beroende på vilken period som var längst. Efter denna period måste de interimistiska åtgärderna anses ha upphört, eftersom Robert Groeneveld inte hade väckt talan i sak inom samma period.

29. Inför Hoge Raad gjorde Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad gällande att Gerechthof, genom att avvisa denna grund och ogilla deras ansökan, hade gjort en felaktig tolkning av bestämmelsen i artikel 50.6 i TRIPs-avtalet. Hoge Raad har följaktligen ställt följande frågor till domstolen i en begäran om förhandsavgörande:

- ”1) Har artikel 50 i TRIPs-avtalet, särskilt artikel 50.6 i samma avtal, direkt effekt?
- 2) Skall artikel 50.6 i TRIPs-avtalet tolkas på så sätt att interimistiska åtgärder som avses i artikel 50.1 och 50.2 upphör att gälla då talan i huvudsaken inte väcks inom den frist som fastställts i det interimistiska beslutet eller, om någon frist inte fastställs, då talan i huvudsaken inte väcks inom 20 arbetsdagar eller 31 kalenderdagar (beroende på vilken frist som är längst), eller förutsätter det (alltid) att den part mot vilken åtgärden är riktad begär detta?
- 3) När den frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas inte fastställs i det interimistiska beslutet, börjar den då att löpa
- a) den dag eller dagen efter den dag då rätten har fattat det interimistiska beslutet, eller
- b) den dag eller dagen efter den dag då det interimistiska beslutet delges, eller
- c) den dag eller dagen efter den dag då det interimistiska beslutet inte längre kan överklagas, eller
- d) vid någon annan tidpunkt?
- 4) Skall en domstol som fattar ett interimistiskt beslut *ex officio* fastställa en



frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas, eller kan den endast fastställa en sådan frist om detta har begärts?

frågan. Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad och kommissionen var företrädare vid sammanträdet.

- 5) Kan en domstol som i egenskap av överinstans har att pröva en åtgärd som beslutats av underinstansen, och som fastställer underinstansens beslut, *ex officio* eller på parts begäran fastställa en sådan frist som här avses, när underinstansen inte har gjort detta?

#### Det ifrågasatta nationella förfarandet

32. I artikel 289.1 i den nederländska civilprocesslagen (nedan kallad civilprocesslagen) föreskrivs följande:

- 6) Är artikel 50 i TRIPs-avtalet tillämplig, om avtalet för den berörda medlemsstatens vidkommande har trätt i kraft vid en tidpunkt då underinstansen avslutat förfarandet, men ännu inte meddelat beslut?”

”I alla de fall som det, med beaktande av parternas intressen, är nödvändigt att besluta om en omedelbar interimistisk åtgärd med anledning av krav på skyndsamt, kan en begäran framställas vid ett sammanträde som ordföranden i det syftet skall hålla under en av honom för detta ändamål avsatt vardag.”

30. Hoge Raad har i sitt beslut om hänskjutande påpekat att den redan hade ställt den första frågan till domstolen i beslut om hänskjutande av den 30 oktober 1998, vilket inkom till domstolen den 5 november 1998 i mål C-392/98, Assco Gerüste.<sup>19</sup>

33. För dessa fall föreskrivs i artikel 290.2 i civilprocesslagen att parterna, om de så önskar, kan inställa sig hos ordföranden för att denne skall utöva sin ”frivilliga behörighet” att besluta om interimistiska åtgärder, varvid sökanden under sammanträdet måste företrädas av en advokat medan svaranden däremot kan välja mellan att inställa sig personligen eller att företrädas av en advokat.

31. Skriftliga yttranden har inkommit från Robert Groeneveld, den franska, den portugisiska och den brittiska regeringen, rådet och kommissionen. Den franska och den portugisiska regeringens och rådets yttranden inriktar sig uteslutande på den första

34. Enligt artikel 292 i civilprocesslagen får interimistiska beslut som antagits av ordföranden inte föregripa prövningen i sak.

<sup>19</sup> — Senare förenat med målet Parfums Christian Dior (ovan fotnot 12). Se vidare punkterna 39—41 nedan.

35. Enligt artikel 295 i civilprocesslagen får beslut om skyddsåtgärder överklagas till Gerechtshof inom två veckor från det att de meddelats.

#### Den första frågan

38. Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 50 (i synnerhet artikel 50.6) i TRIPs-avtalet har direkt effekt.

36. Frågan huruvida det nederländska förfarandet var en "interimistisk åtgärd" i den mening som avses i artikel 50.1 i TRIPs-avtalet, och således huruvida artikel 50.6 var tillämplig på detta förfarande, behandlades i domen i målet *Hermès*<sup>20</sup>. Ordföranden för Arrondissementets rätt har i beslutet om hänskjutande i det avseendet påpekat att vid interimistiskt förfarande enligt nederländsk rätt bedömer den domstol som har att avgöra det interimistiska förfarandet omständigheterna i målet, vilket sammanfattas i ett skriftligt motiverat beslut som kan överklagas. Även om parterna därefter har rätt att inleda ett förfarande som skall utmynna i ett slutligt avgörande, accepterar de vanligtvis det interimistiska beslutet i ärenden som omfattas av TRIPs-avtalet.

39. Det följer av punkterna 47 och 48 i den nyligen meddelade domen i målet *Parfums Christian Dior*<sup>21</sup> att det på varumärkesområdet är gemenskapsrätten som skall avgöra vilka rättsverkningar artikel 50 i TRIPs-avtalet har på de nationella bestämmelser som reglerar interimistiska åtgärder. Rättsverkningarna av artikel 50 i TRIPs-avtalet, på "ett område... inom vilket gemenskapen ännu inte lagstiftat, och som, följaktligen, faller under medlemstaternas behörighet", skall däremot regleras enligt nationell rätt.

37. Domstolen fastslog i sin dom i målet *Hermès* att en åtgärd vars syfte var att få påstådda varumärkesintrång att upphöra och som antogs inom ramen för ett sådant förfarande var en "interimistisk åtgärd" i den mening som avses i artikel 50.1.

40. Jag måste tillstå att det inte är lätt att förstå varför gemenskapsrätten reglerar effekterna av artikel 50 i TRIPs-avtalet inte endast när det rör sig om ett gemenskapsvarumärke utan även i situationer avseende nationella (enhetliga Benelux-)varumärken.<sup>22</sup> Det måste beaktas att, enligt domstolens egen rättspraxis, artikel 50 i TRIPs-avtalet, när den tillämpas på ett nationellt/

20 — Domen i målet *Hermès* (ovan fotnot 9).

21 — Se ovan fotnot 12.

22 — Domen i målet *Parfums Christian Dior*, punkt 47.

Benelux- varumärke, förefaller tillämpas på en situation som omfattas av nationell rätt.<sup>23</sup> Hänvisningen i punkt 47 i domen i målet Parfums Christian Dior till punkt 28 i domen i målet Hermès är inte heller avgörande, eftersom det sistnämnda stycket enbart avsåg gemenskapsvarumärket. Förklaringen till att domstolen har följt denna linje är kanske att det skulle vara alltför klumpigt att ha två olika rättsliga system för interimistiska åtgärder, ett som reglerar gemenskapsvarumärken och ett annat som reglerar nationella varumärken.

41. I vilket fall som helst fastslog domstolen i domen i målet Parfums Christian Dior att effekten av artikel 50 i TRIPS-avtalet inte är att det skapas rättigheter för enskilda som dessa kan göra gällande inför domstol med stöd av gemenskapsrätten. Domstolen tillade dock att konstaterandet att bestämmelserna i TRIPS-avtalet inte hade någon direkt effekt emellertid inte helt besvarade den fråga som de nationella domstolarna tagit upp. Domstolen fastslog vidare att, på områden där TRIPS-avtalet var tillämpligt och inom vilka gemenskapen redan hade lagstiftat, som till exempel varumärken, medlemsstaternas rättsliga myndigheter, enligt gemenskapsrätten, när de hade att tillämpa nationella regler för att besluta om interimistiska åtgärder för att skydda de rättigheter som uppstår inom ett sådant område, i möjligaste mån skulle göra det mot bakgrund av ordalydelsen i och syftet med artikel 50 i TRIPS-avtalet.<sup>24</sup>

42. Även om artikel 50 inte har direkt effekt, är således bristen på direkt effekt mindre betydelsefull än den skulle ha varit, under förutsättning att — inom området för varumärkesrätt — domstolarna i möjligaste mån måste tolka sin nationella rätt i enlighet med artikel 50. Denna princip avspeglar domstolens tidigare synsätt avseende effekten av GATT 1947, där den fastslog till exempel att det "är... viktigt att GATT:s bestämmelser, liksom bestämmelserna i alla andra avtal som gemenskapen är bunden av, tillämpas på samma sätt inom gemenskapen i dess helhet".<sup>25</sup>

#### Den andra frågan

43. Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida interimistiska åtgärder som avses i artikel 50.1 och 50.2 upphör att gälla då talan i huvudsaken inte väcks inom den frist som fastställts i det interimistiska beslutet eller, om någon frist inte fastställts, då talan i huvudsaken inte väcks inom 20 arbetsdagar eller 31 kalenderdagar (beroende på vilken frist som är längst), eller om det förutsätter att den part mot vilken åtgärden är riktad begär detta

44. Det skall erinras om att artikel 50.6 föreskriver att interimistiska åtgärder, på begäran av svaranden, vilka beslutats på

23 — Domen i målet Parfums Christian Dior, punkt 35, och i målet Hermès (ovan fotnot 9), punkt 32.

24 — Punkterna 45—47 i domen.

25 — Domen i de förenade målen 267/81—269/81, Amministrazione delle Finanze dello Stato (REG 1983, s. 801; svensk specialutgåva, volym 7, s. 81), punkt 14.

grundval av punkterna 1 och 2, skall upphävas eller upphöra att gälla, om ett förfarande i syfte att fatta slutligt beslut i ärendet inte har inletts inom skälig tid, vars längd, om en medlems lagstiftning möjliggör detta, skall fastställas av den rättsliga myndighet som beslutat om åtgärderna eller, om sådan tid inte fastställts, skall vara den längsta tid som motsvaras av antingen 20 arbetsdagar eller 31 kalenderdagar.

45. Det kan naturligtvis vara så att inom vissa system — som vid denna domstol<sup>26</sup> — en ansökan om interimistiska åtgärder endast kan inges om förfarandet i sak inleds på samma gång eller redan har inletts. Den tolkning av artikel 50.6 som den nationella domstolen begär skall emellertid vara relevant för de system där en ansökan om interimistiska åtgärder kan göras innan förfarandet i sak inleds.

46. Kommissionen har anfört att Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad vid Hoge Raad hävdade att orden "på begäran av svaranden" enbart avser verbet "skall... upphävas" och att de avtalslutande parterna inte kunde ha avsett att frasen "eller upphöra att gälla" skulle vara beroende av en begäran från svaranden. Wiecher Gerrit Schieving och Hendrik Nijstad drog således slutsatsen att en sådan begäran var nödvändig i det första fallet men inte i det andra.

26 — Se artikel 83.1 i domstolens rättegångsregler.

47. Enligt min mening är emellertid denna tolkning svår att förena med bestämmelsens lydelse på engelska. Enligt denna förefaller en ansökan från svaranden vara nödvändig i båda fallen.

48. Den sistnämnda tolkningen bekräftas av den franska och den spanska lydelsen av bestämmelsen, vilka är de enda övriga autentiska texterna.<sup>27</sup> I båda dessa språk följer orden "upon request by the defendant" ("på begäran av svaranden") orden "shall... be revoked or otherwise cease to have effect" ("skall ... upphävas eller upphöra att gälla")<sup>28</sup> och klargör således att en ansökan från svaranden<sup>29</sup> är nödvändig i båda fallen. Enligt min mening, och såsom Robert Groeneveld, Förenade kungariket och kommissionen har anfört, är därför artikel 50.6 tillämplig enbart när det finns en ansökan från svaranden, oavsett om de interimistiska åtgärderna upphävs eller "upphör att gälla".

49. Detta betyder emellertid inte att en medlemsstat inte får utfärda uttryckliga bestämmelser i sin lagstiftning om att interimistiska åtgärder automatiskt upphör att gälla. Artikel 50.6 försöker säkerställa att svaranden har ett medel att bestrida interimistiska åtgärder som har beslutats

27 — Se sista punkten i avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen.

28 — "A la demande du défendeur" och "a petición del demandado".

29 — "Seront abrogées ou cesseront de produire leurs effets d'une autre manière" och "se revocarán o quedarán de otro modo sin efecto".

innan det fattats slutligt beslut i ärendet. Såsom dryftats ovan<sup>30</sup> syftar denna bestämmelse till att avväga de mest berörda parternas intressen av att det beviljas interimistiska åtgärder under förfarandet till skydd för immaterialrätter. Enligt min mening störs inte denna balans om svaret beviljas ett mer omfattande skydd än det som föreskrivs i artikel 50.6, förutsatt att den ifrågasvarande immaterialrättsinnehavarens intressen inte på samma gång oskäligt äventyras. En nationell bestämmelse om att interimistiska åtgärder automatiskt upphör att gälla om inte talan i huvudsaken väcks samma dag skulle uppenbarligen inte iakta den nödvändiga avvägningen av intressen. En bestämmelse om att interimistiska åtgärder automatiskt upphör att gälla om inte talan i huvudsaken väcks inom en månad skulle däremot mycket väl kunna följa denna avvägning.

interimistiska beslutet vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas.

51. Eftersom det inte finns någonting i artikel 50.6 i sig som besvarar denna fråga anser jag att den, i avsaknad av relevant gemenskapslagstiftning, skall besvaras av det inhemska rättssystemet i varje medlemsstat, i varje enskilt fall under förutsättning att den nationella bestämmelsen i fråga på ett riktigt sätt avspeglar ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6. Under förutsättning av denna kvalificering, som jag skall återkomma till, är det enligt min mening oklokt att i denna bestämmelse försöka läsa in ytterligare detaljerade processuella krav som upphovsmännen till TRIPs-avtalet inte ansåg det lämpligt att föreskriva.

### Den tredje frågan

50. Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i när den frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas börjar när detta inte har fastställts i det interimistiska beslutet. Den hänskjutande domstolen föreslår tre möjliga utgångspunkter för tidsfristen, nämligen a) den dag eller dagen efter den dag då rätten har fattat det interimistiska beslutet i fråga, b) den dag eller dagen efter den dag då det interimistiska beslutet delges, eller c) den dag eller dagen efter den dag då det

52. Detta synsätt bekräftas dessutom av den tredje meningen i artikel 1.1 i avtalet, där det föreskrivs att medlemmarna äger frihet att själva besluta om lämplig metod att genomföra avtalsbestämmelserna i sin egen rättsordning och praxis.

53. Det skall anmärkas att det i föregångaren till artikel 50.6 i ordförandens rapport till varuförhandlingsgruppen, av den 23 juli 1990, som var ett utkast till text om arbetsläget i TRIPs-förhandlingarna, föreskrevs att fristen skulle löpa från delgivningen av de interimistiska åtgärderna,

30 — Se punkterna 10—15.

om inte domstolen fastställer något annat.<sup>31</sup>

54. I december 1990, när det slutliga utkastet till Slutakten innefattande resultaten av de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundnan, förelades ministerrarna i Bryssel, var lydelsen i artikel 50.6 identisk med den i det avtal som slutligen antogs. Hänvisningen till en frist som löper från delgivningen av åtgärderna hade strukits och inga andra uppgifter om när fristen skulle börja löpa hade införts i dess ställe. Även detta utgör stöd för åsikten att förhandlarna ansåg det lämpligt att överlåta denna fråga till de inhemska lagarna i medlemsstaterna.

55. Det finns en anmärkningsvärd variationsrikedom bland EG-medlemsstaterna vad beträffar de processuella regler som för närvarande reglerar ansökningar om interimistiska åtgärder som föregriper avgörandet i sak. Det framgår att det finns en lagstadgad tidsfrist vilken löper från det interimistiska beslutet i Danmark (två veckor), Finland (en månad) och Spanien (tidigare 8 dagar, numera 20 dagar). Det finns en lagstadgad tidsfrist vilken löper från dagen för delgivning av beslutet i Portugal (30 dagar) och Sverige (en månad). Domstolen är skyldig att besluta om en tidsfrist i Österrike (tidsfristen,

vilken löper från delgivningen av det interimistiska beslutet, skall fastställas av domstolen) och Italien (skall fastställas av domstolen, inte överskrida 30 dagar, och om domstolen inte bestämt den, 30 dagar) och, på svarandens begäran, i Tyskland (i allmänhet mellan två veckor och en månad från delgivning av beslutet om tidsfrist). I England och Wales måste domstolen kräva att sökanden omedelbart väcker talan i huvudsaken. I Skottland och Irland<sup>32</sup> finns en liknande praxis. I Grekland får domstolen besluta om en tidsfrist (minst 30 dagar). I Belgien, Frankrike och Luxemburg är praxis i allmänhet, men inte alltid, att domstolen beslutar om en tidsfrist som varierar från fall till fall. I Nederländerna finns det ingen lagstadgad eller uttrycklig behörighet för domstolen, men domstolarna har för närvarande benägenhet att föreskriva tidsfrister på flera månader som löper från flera möjliga tidpunkter (till exempel efter att det interimistiska beslutet har vunnit laga kraft eller när svaranden inger en ansökan om att de interimistiska åtgärderna skall upphävas), vilka inte innefattar dagen för beslutet eller delgivningen av detta.

56. Denna nationella mångfald illustrerar enligt min mening farorna med att försöka föreskriva en identisk tolkning av alla processuella detaljer som lämnats öppna i artikel 50.6. Ordalydelsen i och syftet med denna bestämmelse, som måste påverka de nationella domstolarnas tillämpning av nationella regler när de beslutar om interimistiska åtgärder till skydd för rättigheter som faller inom ett område på vilket TRIPs-avtalet är tillämpligt och som

31 — Artikel 1A.5, som återges i Gervais (ovan fotnot 17), s. 215.

32 — I Irland förefaller interimistiska åtgärder *inaudita altera parte* extremt sällsynta i fråga om immaterialrätt.

gemenskapen redan lagstiftat inom,<sup>33</sup> kan uppnås genom processuella regler som skiljer sig något åt i detaljerna. Således förefaller det som om ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6 inte äventyras av nationella regler enligt vilka tidsfristen skall löpa antingen från dagen för (eller dagen efter) det interimistiska beslutet eller från dagen för (eller dagen efter) delgivning av detta beslut. (Det skall anmärkas att tidsfrister ofta inte löper från dagen för händelsen utan från följande dag. Se till exempel artikel 80.1 a i domstolens rättegångsregler.) Eftersom artikel 50.4 i TRIPS-avtalet, när interimistiska åtgärder har beslutats utan att part har hörts ("*inaudita altera parte*"), redan kräver att svaranden omedelbart skall underrättas ("utan dröjsmål och senast efter att åtgärderna verkställts"), skall beslutet i alla händelser delges omedelbart.

58. Svaret på den nationella domstolens tredje fråga skall således i princip sökas i nationell rätt. Såsom framgår av denna sammanfattning av nationella bestämmelser och praxis förefaller emellertid nationell rätt, för en minoritet av medlemsstaterna, inte tillhandahålla en regel eller praxis som lätt kan fastställas och på grundval av vilken det kan avgöras när fristen börjar löpa, när den domstol som fattar det interimistiska beslutet inte föreskriver en tidsfrist för inledande av det huvudsakliga förfarandet. Under dessa omständigheter anser jag att det är förenligt med ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6 att fristen löper antingen från dagen för det interimistiska beslutet eller från dagen för delgivning av detta beslut (eller i båda fallen från dagen efter den relevanta dagen).

#### Den fjärde frågan

57. Det är emellertid inte säkert att syftet med artikel 50.6 uppnås genom nationella bestämmelser vilka tillåter att det förlöper en betydligt längre period mellan beslutet eller dess delgivning och början av den tidsfrist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas. Jag är således inte övertygad om att praxis i Nederländerna, enligt vilken det förefaller som om det tredje alternativ som den nationella domstolen föreslår ("den dag eller dagen efter den dag då det interimistiska beslutet inte längre kan överklagas") ibland används, fullt ut avspeglar ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6.

59. Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida en domstol som fattar ett interimistiskt beslut *ex officio* skall fastställa en frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas eller om den endast kan fastställa en sådan frist om detta har begärts.

60. Enligt min mening skall även frågan, huruvida en domstol som fattar ett interimistiskt beslut *ex officio* måste fastställa en

33 — Domen i målet *Parfums Christian Dior* (ovan fotnot 12), punkt 47.

frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas, avgöras av det inhemska rättsliga systemet i varje medlemsstat. Detta följer av att artikel 50.6 uttryckligen föreskriver att den rättsliga myndighet som beslutat om åtgärderna skall fastställa en skälig tid enbart om en medlems lagstiftning möjliggör detta. Såsom framgår av punkt 55 ovan är i många medlemsstater en tvingande tidsfrist fastställd i lag. I sådana stater är det uppenbarligen inte relevant att fråga sig om domstolen kan eller måste fastställa en tidsfrist.

61. När däremot ett medlemslands rätt tillåter den rättsliga myndigheten i fråga att fastställa sådana tidsfrister på eget initiativ, anser jag att ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6 bäst avspeglas om denna myndighet rutinmässigt gör detta såsom en praxis även om inte någon av parterna har ingett ansökan om detta.

#### Den femte frågan

62. Den hänskjutande domstolen har ställt den femte frågan för att få klarhet i huruvida en överinstans, när en interimistisk åtgärd som beslutats av underinstansen överklagas och överinstansen fastställer underinstansens beslut, *ex officio* eller på parts begäran kan fastställa en sådan frist som avses i artikel 50.6 när underinstansen inte har gjort detta.

63. Förenade kungariket har anfört att en överinstans har lika stor kännedom om omständigheterna och de frågor som gav upphov till tvisten som en underinstans. När underinstansen har underlåtit att avgöra vad som utgör en rimlig period är det således önskvärt att överinstansen gör det på grundval av de faktiska omständigheterna, förutsatt att det är tillåtet för den att göra det enligt nationell rätt. Kommissionen anser likaså att det inte är uppenbart varför enbart underinstansen skall vara den "rättsliga myndighet som beslutat om åtgärderna". Överinstansen kan vara den första som föreskriver interimistiska åtgärder eller som kan fastställa eller ändra dem under överklagandeförfarandet.

64. Detta synsätt stämmer enligt min mening överens med både syftet med och ordalydelsen i artikel 50.6. Jag skulle vilja tillägga att det inte endast är när underinstansen har underlåtit att fastställa en tidsfrist som denna fråga uppstår. Även när underinstansen har fastställt en tidsfrist kan det vara lämpligt för en överinstans som fastställer beslutet att ändra denna tidsfrist om den är behörig att göra detta enligt nationell rätt. Om underinstansen till exempel har fastställt en tidsfrist om 15 dagar från delgivningen av beslutet och om nationell rätt föreskriver en överklagandefrist om 15 dagar från delgivningen av beslutet är det uppenbart att tidsfristen kan behöva ändras vid överklagande beroende på när detta överklagande ingavs, när sammanträde hölls och när målet avgjordes.

65. När nationell rätt tillåter en överinstans att föreskriva en tidsfrist på eget initiativ avspeglas emellertid enligt min mening



ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6 bäst om denna domstol normalt gör detta som praxis även om inte en av parterna har ingett ansökan om detta. Även om en tidsfrist som fastställts av underinstansen, såsom angetts ovan, kan föranleda ändring under vissa omständigheter, kan det även tänkas andra omständigheter då det skulle vara lämpligt att den ursprungliga tidsfristen bibehålls trots att det skett ett överklagande.

69. För det tredje avgör nationell rätt när den tidsfrist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas börjar löpa när det inte föreskrivs i det interimistiska beslutet. Det är förenligt med ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6 att fristen löper antingen från dagen för det interimistiska beslutet eller från dagen för delgivning av detta beslut (eller i båda fallen från dagen efter denna dag).

#### Förslag till avgörande av de fem första frågorna

70. För det fjärde avgör nationell rätt om en domstol som fattar ett interimistiskt beslut *ex officio* måste fastställa en frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas.

66. Det kan på detta stadium vara ändamålsenligt att sammanfatta slutsatserna så långt avseende tolkningen av artikel 50.6.

71. För det femte kan, om det är tillåtet enligt nationell rätt, en överinstans som fattar, fastställer eller ändrar ett interimistiskt beslut, *ex officio* fastställa en frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas.

67. Svaret på den första frågan följer av domen i målet Parfums Christian Dior.

#### Den sjätte frågan

68. För det andra är en begäran av svaret enligt artikel 50.6 nödvändig för att en interimistisk åtgärd skall upphävas eller upphöra att gälla.

72. Den hänskjutande domstolen har ställt den sjätte frågan för att få klarhet i huruvida artikel 50 i TRIPS-avtalet är tillämplig om avtalet för den berörda medlemsstatens vidkommande har trätt i kraft efter det att underinstansen avslutat förfarandet, men innan den meddelat beslut.

73. I artikel 70.1 i TRIPs-avtalet anges att avtalet inte medför några skyldigheter beträffande handlingar som inträffat före dagen för avtalets ikraftträdande i det berörda medlemslandet.

74. För att kunna besvara den nationella domstolens sista fråga skall det först avgöras om "acts" ("handlingar") i artikel 70.1 enbart betyder "act of infringement" ("intrång") som svaranden påstås ha gjort sig skyldig till eller om "handlingar" skall förstås i vidare bemärkelse, vilken skulle omfatta en sådan domstolshandling som det föreläggande som underinstansen utfärdade den 9 januari 1996. Den förstnämnda tolkningen förefaller stämma bättre överens med den allmänna innebörden av artikel 70. I större delen av denna artikel finns det ett klart samband mellan dagen för avtalets ikraftträdande och läget i fråga om föremålet för immaterialrätter, såsom till exempel i artikel 70.2 och 70.3. Dessutom används begreppet "handlingar" i artikel 70.4 i ett sammanhang som är klart begränsat till faktiska handlingar snarare än rättshandlingar.

75. Dessutom används "acts" ("handlingar") i artikel 41.1 i "act of infringement" ("intrång"). Domar i generell betydelse betecknas emellertid som "rättsliga avgöranden" eller "avgöranden" (se artikel 41.3, 41.4).

76. Artikel 50 i TRIPs-avtalet är därför tillämplig (enligt de andra övergångsbestämmelserna i artikel 70 i avtalet) när detta avtal träder i kraft i den berörda medlemsstaten efter det att underinstansen avslutat förfarandet, men innan denna domstol har meddelat beslut, förutsatt att det intrång beträffande vilket en interimistisk åtgärd i den mening som avses i artikel 50.6 har beslutats ägde rum eller fortsätter att äga rum efter det att TRIPs-avtalet trädde i kraft.

77. Eftersom det kan förmodas att det intrång som svarandena påstås ha begått i det förevarande fallet (det vill säga drift av ett café benämnt "Route 66"), som till sin natur är en kontinuerlig handling, vilken fortsätter åtminstone fram till domens datum (den 9 januari 1996) och således förekom både före och efter den dag då Nederländerna skulle börja tillämpa avtalet (den 1 januari 1996), förefaller det uppenbart att artikel 50 är tillämplig.

78. Artikel 50 var följaktligen tillämplig när ordföranden för Rechtbank, Assen, beslutade om de interimistiska åtgärderna i fråga (genom dom av den 9 januari 1996) och när Gerechthof te Leeuwarden fastställde dessa åtgärder efter överklagandet (genom dom av den 3 september 1997).

## Förslag till avgörande

79. Jag föreslår således att de av Hoge Raad ställda frågorna skall besvaras på följande sätt:

- 1) Vad gäller områden som omfattas av tillämpningsområdet för Avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (TRIPs-avtalet), vilket ingår som bilaga 1 C till Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, vilket godkändes på gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994, och som gemenskapen redan lagstiftat inom, skall medlemsstaternas rättsliga myndigheter enligt gemenskapsrätten, när de har att tillämpa nationella regler för att besluta om interimistiska åtgärder för att skydda rättigheter inom ett sådant område, i möjligaste mån göra det mot bakgrund av ordalydelsen i och syftet med artikel 50 i TRIPs-avtalet.

Vad gäller ett område inom vilket gemenskapen ännu inte lagstiftat och som följaktligen faller under medlemsstaternas behörighet, omfattas skyddet för immaterialrätter och de åtgärder som rättsliga myndigheter vidtar härför inte av gemenskapsrätten. Således varken föreskriver eller utesluter gemenskapsrätten att en medlemsstats rättssystem ger enskilda rätt att direkt åberopa artikel 50.6 i TRIPs-avtalet eller att det föreskriver en skyldighet för nationella domstolar att tillämpa denna artikel *ex officio*.

- 2) Enligt artikel 50.6 i TRIPs-avtalet är en begäran av den part mot vilken en interimistisk åtgärd är riktad nödvändig för att en interimistisk åtgärd skall upphävas eller upphöra att gälla.

- 3) När den frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas inte har fastställts i ett interimistiskt beslut i den mening som avses i artikel 50.6 i TRIPs-avtalet, avgör nationell rätt i den berörda medlemsstaten när denna tidsfrist börjar löpa. Det är förenligt med ordalydelsen i och syftet med artikel 50.6 att fristen löper antingen från dagen för det interimistiska beslutet eller från dagen för delgivning av detta beslut (eller i båda fallen från dagen efter denna dag).
- 4) Nationell rätt i den berörda medlemsstaten avgör om en domstol som fattar ett interimistiskt beslut i den mening som avses i artikel 50.6 i TRIPs-avtalet *ex officio* skall fastställa en frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas.
- 5) Nationell rätt i den berörda medlemsstaten avgör om en överinstans *ex officio* får fastställa en frist inom vilken talan i huvudsaken skall väckas.
- 6) Artikel 50 i TRIPs-avtalet är tillämplig när detta avtal i den berörda medlemsstaten träder i kraft vid en senare tidpunkt än då underinstansen avslutat förfarandet, men innan denna domstol har meddelat beslut, förutsatt att det intrång beträffande vilket en interimistisk åtgärd i den mening som avses i artikel 50.6 har beslutats ägde rum eller fortsätter att äga rum efter det att TRIPs-avtalet trädde i kraft.